

Milí rodiče,

zápisy do prvních tříd proběhnou v tomto roce on-line, bez přítomnosti dětí. Zápis je, kromě formálního aktu, ale také příležitostí k poskytnutí doporučení, jak děti před vstupem do školy podpořit. V následujícím textu nabízím pár tipů, jak rozvíjet důležité školní dovednosti.

V první řadě chci ale říct, že předškolní příprava by neměla být o drilu písmen, čtení a počítání. To se děti budou učit ve škole. Všechno má svůj čas a není třeba děti před vstupem do školy nějak pravidelně vyučovat. Následujících pět měsíců můžete ale využít k hrové podpoře oblastí, ze kterých čtení, psaní a počítání vyrůstají. Jaké jsou pracovní postupy, od začátku až do úplného konce, se mohou děti naučit z jednoduché spolupráce s vámi. Při společné činnosti můžete dětem strukturovat práci a učit je věci dotáhnout do konce.

Rozvoj grafomotoriky - pomůže lepšímu osvojování psaní

- Směřujte děti ke správnému sezení a držení těla při psaní. Vhodná je dostatečně vysoká (polohovatelná) židle, ideálně neotočná, bez koleček.
- Povzbuzujte děti ke správnému úchopu psacího náčiní. Na malování jsou ideální tlusté pastelky, trojhranné. Násadky na pero nebo pera s uzpůsobeným držátkem pomáhají správnému úchopu.

V některých případech je třeba ruku před samotným formálním nácvikem psaní uvolnit. Je třeba uvolnit rameno, loket i zápěstí. Pozitivní vliv na uvolnění ruky před psaním má **háčkování, pletení a gumičkování**. Kromě rozvoje grafomotoriky v tomto případě rozvinete i tvořivost a trpělivost dětí, která se jim bude ve škole hodit. Rovněž práce s drobným materiálem (korálky, mozaiky, nebo modelína /obyčejná i inteligentní na odstranění tenze/) jemnou motoriku obohatí. Je dobré také nechat děti **kreslit na tabuli, jiné svíslé plochy nebo na velké plochy papíru na zdi nebo na zemi, kreslit klacíky do písku, prstem do mouky a křídou na zem**. Na trhu je i řada publikací, které se rozvoji grafomotoriky věnují. Seženete je v knihkupectvích. Z velké nabídky doporučujeme např. tyto:

„Jedním tahem – uvolňovací grafomotorické cviky“ – Jiřina Bednářová, Richard Šmarda, DYS –centrum, Praha.

„Co si tužky povídaly. Grafomotorická cvičení a rozvoj kresby pro děti od 4 do 6 let“ – Jiřina Bednářová, Edika

„Na návštěvě u malíře, grafomotorická cvičení a rozvoj kresby pro děti od 5 do 7 let“ Jiřina Bednářová, 3. díl. Edika.

„Rozvoj grafomotoriky. Jak rozvíjet kreslení a psaní“ – Jiřina Bednářová, Vlasta Šmardová, Cpress

„Malá škola pro předškoláky 1“ – Iva Nováková, Pierot

„Mezi námi pastelkami, Grafomotorická cvičení a rozvoj kresby pro děti od 3 do 5 let“, Jiřina Bednářová, 1, díl

Rozvoj jazykových schopností – pomůže lepšímu osvojování čtení, psaní a učení obecně

Dostatečně rozvinuté **jazykové schopnosti** jsou jedním z nejdůležitějších prediktorů úspěchu v osvojování čtení, psaní a později dalších předmětů. Pokud Vaše dítě navštěvuje logopedii v důvodu vývojové dyslálie, vývojové dysfázie nebo jiných poruch řeči - doporučujeme v této péči vytrvat a řečový rozvoj systematicky podporovat. Na druhou stranu výslovnost R a Ř se fyziologicky upevňuje až mezi pátým a šestým rokem.

Pro začátek výuky čtení a psaní je důležitá **jazyková analýza a syntéza**. Postupujte od větších celků k menším, tedy od slov ke hláskám. Cvičte s dětmi jejich schopnost identifikovat **počet slov ve větě**. Později cvičte **rozkládání slov na slabiky a jednotlivé hlásky**. Rozkládání můžete podpořit vytleskáváním nebo dotykem brady na hřbet ruky. Později zkuste **slabiky a hlásky zaměňovat za jiné**, přehazovat je. Hrajte s dětmi **slovní kopanou** – identifikace poslední a první (slabiky) hlásky ve slově. Nejdříve se slabikami a potom s hláskami.

Je vhodné posilovat u dětí jejich schopnost **opakovat slova**. Začněte nejdříve u slov kratších se známým významem. Potom zadávejte dětem slova delší. V další fázi mohou děti opakovat slova vymyšlená. Můžete si zahrát hru na začarovaná slova a vymýšlet vlastní nová slova. Jejich bezchybné zopakování je důležitým ukazatelem správného vývoje. Na opakování slov můžete navázat hrou, ve které budete opakovat celé věty. Postupujte opět od kratších vět k delším.

Rozvoj porozumění mluvené řeči je příprava na čtení s porozuměním

Výzkumy v oblasti čtenářské gramotnosti a jejích rizik (dyslexie, dysortografie atd.) identifikovaly jako pozitivně působící faktor **pravidelné společné předčítání rodičů s dětmi**. Čtete svým dětem pravidelně (**alespoň 15 minut denně**). Čtení doplňujte **otázkami po významu přečteného a rozhovorem o ději**. Rozvíjíte tak nejenom jazykové schopnosti dětí (slovní zásobu, porozumění), ale i fantazii, poznávací schopnosti a záměrnou pozornost dětí. V neposlední řadě společné čtení podporuje i **vzájemný vztah rodičů a dětí**. Řečový projev můžete rozvíjet i rozhovorem nad obrázky.

Některé doporučené publikace:

„Kdo to je, co to je, jakpak se to jmenuje? Pro děti od 3 – 6 let. Učíme se s předškoláky.“
Martina Drijverová, Vojtěch Otčenášek.

„Sluchové vnímání“ – Jiřina Bednářová

„Mezi námi předškoláky, Všestranná příprava dítěte do školy“ – Jiřina Bednářová, Computer Press, 2011

„Trénink jazykových schopností podle Elkonina I.“ – kurz podpory dětem (PPP, SPC, MŠ)

Logico Piccolo – předčtenářské dovednosti a jiné listy

Rozvoj matematických představ a logického uvažování

Této oblasti je většinou věnována poměrně velká pozornost již v mateřských školách. Před vstupem do školy by dítě mělo zvládat jednoduché logické a myšlenkové operace. Můžete s dětmi trénovat tyto schopnosti:

1. Představa o čísle (ukázáno na předmětech nebo prstech);

2. **Počítání po jedné, chápat, že číslovka vyjadřuje určitý počet, znalost číselné řady alespoň do pěti (deseti).**
3. **Porovnání počtu, velikosti (více – méně, větší – menší) a o kolik**
4. **Rozpoznávání základních geometrických tvarů (kruh, čtverec, trojúhelník, obdelník,)**
5. **Třídění a seskupování předmětů dle daného kritéria (barvy, tvaru, velikosti)**
6. **Řešení jednoduchých problémů, hádanek, rébusů, labyrintů...**
7. **Chápání časoprostorových pojmů (např. nad, pod, dole, nahoře, uvnitř, vně, dříve, později, včera, dnes, zítra), chápání pojmů k označení velikosti a hmotnosti (např. dlouhý, krátký, vysoký, nízký, lehký, těžký atd.)**

Na trhu je i řada publikací, které rozvíjejí logické myšlení dětí. Vybrat si můžete z celé řady, my Vám doporučujeme např. tyto publikace:

„Počítání soba Boba, cvičení pro rozvoj matematických schopností a logického myšlení“ – Jiřina Bednářová, 1. díl

„Rozvoj zrakového vnímání pro děti od 5 do 7 let. Jak krtek Barbora pomohl objevit poklad, 3. díl“ – Jiřina Bednářová

Doufám, že Vám doporučení pomohou a usnadní zvládat některé nároky spojené s nástupem do základní školy. V případě otázek nebo pochyb mě můžete kontaktovat.

Helena Franke, psycholog SNRP